

Zavarovanje avtorskih pravic:

Avtorska agencija za Slovenijo, AAS; reg. št.: R 091/ 05; copyright:

Saša Pavček

e-mail: Sasa.pavcek@guest.arnes.si

tel: 00386 41 399 480

ARIJA

(Enodejanka)

Julij, 2005

Osebe:

Radijski voditelj - 25 let

Operna pevka, diva MM – srednjih let

Prostor: radijski studio v Ljubljani

Čas: današnji

Mastni tisk označuje govor v etru, navadni tisk pa izven etra. Ko govorita v eter, se prižge rdeča signalna luč in njuna glasova sta rahlo ozvočena.

I. Prizor

RADIJSKI VODITELJ:

Z nami, spoštovani poslušalci in poslušalke, je moja gostja, svetovno priznana operna pevka, gospa Magdalena Merku.

MM

Merkus.

RADIJSKI VODITELJ:

Oprostite, bili pa ste ...

MM

Merku, ja. Zdaj sem Merkus.

RADIJSKI VODITELJ:

Gospa Magdalena Merkus, tole, kar slišimo, je vaša briljantna interpretacija Carmen v ariji 'L' amour est un oiseau rebelle' - ljubezen je uporna ptica. Se je težko identificirati s takšno vlogo?

MM

No, tako bom rekla: jaz sem res ena uporna ptica, haha.

RADIJSKI VODITELJ:

Vaše petje je dokaz za izrečeno. Kako pa se počutite, ko se zdajle poslušate?

MM

Oh, lep občutek. Fenomenalni uspehi po svetu, aplavzi, ovacije. Nimam besed.

RADIJSKI VODITELJ:

Carmen je glasovno in tudi igralsko zahteven lik, poln nasprotij, strasti, maščevanja ...

MM

Ja, ciganka je, a ne?! Haha.

RADIJSKI VODITELJ:

Kaj pa za vas osebno to pomeni?

MM

Ja, ona je ... kako bi rekla ... eno nagonsko bitje, primitivno ... Zelo je maščevalna, ste prav povedali. Rada ima kri, kar klala bi, zato je pa tudi sama na koncu zaklana, a ne? Ona sama prikliče nadse usodo.

RADIJSKI VODITELJ:

Po vašem sijajnem petju sodeč, bi rekel, da vas njihova kultura navdihuje, bi nastopili za njih, morda z njimi?

MM

Zakaj pa ne, če bi me plačali? Ni slaba ideja, samo stilno bi se morali prilagoditi.

RADIJSKI VODITELJ:

Je bil torej denar vzrok, da ste zavrnilo svoj nastop v Sarajevu?

MM

A sem ga? Kdaj pa?

RADIJSKI VODITELJ:

Ko so ga bombardirali.

MM

A res? Pa se ne spomnim.

RADIJSKI VODITELJ:

Poslušamo torej: Carmen in usoda – kismet!

(Arija ' L' amour est un oiseau rebelle'- Habanera iz Bizetove Carmen, ki je do sedaj podlagala tekst, se za hip pojača, ko pa se protagonista ponovno pogovarjata, se glasbena podlaga umakne v drugi plan, lahko tudi potihne.)

RADIJSKI VODITELJ: *(Izven etra.)*

Sproščeno odgovarjate. To mi je všeč. Da ste živi, da ste človek, saj veste, kaj mislim?

MM

O, hvala lepa! Vi tudi. Je pa redko, da novinarji toliko vejo, a ste ljubitelj opere?

RADIJSKI VODITELJ:

Strasten. Usodno zaznamovan z opero, bi rekel. Grev a v eter! Pazite.

RADIJSKI VODITELJ:

Zdaj se, gospa Magdalena Merkus, diva MM, kot vam pravijo vaši oboževalci, vračate na domače odre. Zakaj? Ste naveličani tujine?

MM

Joj ne, jaz se nikoli ne naveličam te sijajne akustike v res grandioznih dvoranah; ameriške, no tudi svetovne publike, ki ve, kaj posluša. Samo najboljše hočejo! To je dejansko kultura na nivoju. Ampak tudi domača, naša slovenska publika me potrebuje. Ja.

RADIJSKI VODITELJ:

Lepo. Torej -narodna zavest je za vas vrednota?

MM

Seveda, seveda.

RADIJSKI VODITELJ:

Pojete tudi v slovenščini?

MM

Kdo bi me pa razumel?! Hja, tujina je zahtevna. Me pa tudi utruja: zdaj Chicago, zdaj Sapporo, zdaj Madrid! Pa ... danes to ni več hec! Mož pravi, da se bom enkrat usedla na letalo za New York, pristala bom pa v Jemnu! Haha.

RADIJSKI VODITELJ:

Pa vas je strah, da bi se to res zgodilo?

MM:

Ah, ne! Jaz verjamem, če si ti dober z ljudmi, so tudi oni s tabo. Mož me s tem malo draži. Bi rad, da ostanemo tukaj. Naša hči bo šla zdaj v prvi razred, pa hoče, da se šola v Sloveniji.

RADIJSKI VODITELJ:

Ste vi istega mnenja?

MM

Jaz ... po eni strani ja, po drugi pa ne vem ... sem bolj neodločna, veste.

RADIJSKI VODITELJ:

Neodločni? Pa se vam ne zdi, da je za umetnika važno, da ima odločno držo, svoje stališče do sveta?

MM

Absolutno. Drža je zelo pomembna. Ne samo to: trebuh noter - prsa ven pa na prepono, haha, ampak tudi srce!

RADIJSKI VODITELJ:

Katerim velikim ljudem pa ste s svojim glasom dajali tudi svoje srce?

MM

Hvala za tako lepo vprašanje. Jah, veliko velikih je bilo! Konkretno pa ... a predsedniki?

RADIJSKI VODITELJ:

Lahko. Morda kakšen pikanten spominček?

MM

Ja, predsednik Bush je fantastičen, ima šarm, posluha pa nima. Sicer ga gospod Putin tudi nima, pozna pa teorijo. Ruska tradicija. Kaj pikantnega ... Ja! Gospod Berlusconi - appassionato dell' opera, e ... , ah ne, boljše, da sem tiho. No, ali pa samo vam na uho: imava istega plastičnega kirurga! Ja, res! Jaz ne skrivam tega. Zakaj bi?! Izgled je danes tudi uspeh! In ugled!

RADIJSKI VODITELJ:

Poznate tudi Slobodana Miloševića?

MM

Bi lagala, če bi rekla, da ne. No, se zgodi. Enkrat. Sem se izmotavala, pa je kar letalo poslalo pome. Dec. Ni trte-mrte. No, pa saj ni bilo nič takega ... Glasba je glasba. Starogradskih pa ne maram. Mi niso ...

RADIJSKI VODITELJ:

Imate kdaj občutek, da dajete bisere svinjam?

MM

Ne, ne, vsaka publika je dragocena. Pravi umetnik se mora približati publiki, a ne?

RADIJSKI VODITELJ:

Brez dvoma. Torej, z žametnim glasom vam leze pod kožo diva MM.

MM(izzven etra)

Joj, da nisem jaz kaj preveč nakladala, a ?

RADIJSKI VODITELJ:

Ah ne, publika vas ima rada, vi si lahko marsikaj privoščite. Imate karizmo. Pa simpatični ste, ni problema. A imate kakšno željo, kaj naj vas vprašam?

MM

Mhm ... a veste, da bi! Recimo ... kaj je bil moj oče, se mu bo fino zdelo. Ja: 'Kaj je bil vaš oče?'

RADIJSKI VODITELJ:

Moj? Baritonist.

MM

A ne ga svirat! Pa ne tukaj, v ljubljanski, al' ja?

RADIJSKI VODITELJ:

Ne. V Bosni.

MM

A dajte no! Tam dol poje?

RADIJSKI VODITELJ:

Ne več. (*Pavza.*) Zdajle vas bom vprašal, kar ste želeli, pa bi vas prosil za malo daljši odgovor, bi moral za trenutek ven ...višja sila. Saj razumete? Narava je narava.

Bi šlo, ste tako prijazni?

MM

Ja, razmem, se zgodi, revež. Kar mirno, se bom pa ja znašla, haha.

RADIJSKI VODITELJ:

Kakšno je bilo vaše otroštvo, gospa MM?

(MM govori. Radijski voditelj odide iz studia.)

Ja, je res, da jabolko ne pade daleč. Moja pokojna mama je pela v munchenski operi. Dobila je angažma in je šla gor. Z očetom sva sama živela. On je bil zelo talentiran tenor, samo je zaradi zdravja opustil petje, je bil pa odlična gospodinja. Mama je bila zelo zaposlena, res. Sem jo kar precej pogrešala, čeprav je prihajala domov, ja, v glavnem je ... o, enkrat je pa ni bilo. Joj, zdajle bo oče jezen, me poslušaj. No, enkrat sva jo pač čakala na postaji, se zgodi. Imela sem kakšnih pet let, nisem mogela več stat, sem se hotela usest na kovček, oče, pa saj veste, je bil nervozen, pa je takoj skočil: »Magdalenč!« on me je zmeraj klical Magdalenč, ne, »vstani, zdaj bo mamica! « Revež je držal ene sparjene rože. Pa jo čakava! Vroče je bilo pa tako ... midva pa na sredi ploščadi, da se ne bi slučajno zgrešili. Oče pa: »Potrpi,« je rekel »bomo šli skupaj na morje! Magdalenč, punčka moja, zdaj, zdaj bo prišla!« Pa je ni bilo! Potem sva se sama odpeljala, z avtobusom! Kako sem bila jezna! Otrok, saj veste. Stiskala sem račko ... tak šlauhec za napihnit. Postalo mi je slabo, sem se bala, da bom bruhala, sem pa račko še bolj stisnila. Začela je spuščati zrak. Umrla mi je. Samo ena pobruhana plastika mi je ostala v rokah. Potem nisem hotela v vodo, nisem znala plavat, oče je pa ...

(Radijski voditelj se naglo vrne, v rokah ima list papirja, bliskovito jo prekine.)

RADIJSKI VODITELJ:

Prekinitev programa. Posebno obvestilo: danes ob 14 uri je v zgradbi RTV Slovenija odjeknila ročna bomba. Po za zdaj še neuradnih podatkih gre za teroristično akcijo, katere razsežnosti še niso znane. Odgovornosti za zločinsko dejanje še ni prevzela nobena teroristična organizacija. Eksplozija in požar, ki je zajel nadstropje zgradbe je terjal pet življenj, dvanajst ljudi je v kritičnem stanju. Gasilne enote in slovenska vojska so požar delno zajezile in evakuirale uslužbence. Ministrstvo za notranje zadeve in vlada republike Slovenije razglašata izredno stanje. Prepovedano je svobodno gibanje v centru Ljubljane,

prav tako je prepovedano približevanje objektom radia in televizije in zapuščanje – le teh. Predsednik in premier republike Slovenije sta globoko pretresena ob smrti petih državljanov ostro obsodila zločinsko dejanje skrajnežev. Prebivalce pozivata k mirnosti in poslušnosti in izpoljevanju ukazov.

MM

Jezus Kristus! Kaj pa zdaj?

RADIJSKI VODITELJ:

Nič. Saj ste slišali, ubogat!, pa mirno kri. Počakajva.

MM

Jaz moram domov poklicat!

RADIJSKI VODITELJ:

Škoda, ne bo šlo. Tukaj ni signala.

MM

Potem grem pa ven.

RADIJSKI VODITELJ (*poskuša odpreti vrata*):

Ne. Ne gre. Vrat se ne da odpret. Mater, Fredi je dal kljuko gor!

MM

Kdo?

RADIJSKI VODITELJ:

Tehnik.

MM

Pa naj jo da dol!

RADIJSKI VODITELJ:

Ni ga.

MM

Kako ni?

RADIJSKI VODITELJ:

Ne vem, zginil je. Pojma nimam, mogoče je šel pogledat.

MM

Pa to ni res! Ne morem verjet! Naredite kaj!

RADIJSKI VODITELJ:

Kaj naj?! Nič ne morem, ni ga! Nič, ne se sekirat', bova sama speljala oddajo do konca, saj je samo še par minut. Pazite, greva!

MM

Ne, jaz ne bom! Ne morem zdaj govorit'. Ven hočem! Spustite me ven!

RADIJSKI VODITELJ:

Pomirite se, zdaj vas vsa Slovenija posluša, od vas je vse odvisno. Pokažite jim, kaj je to pogum. Dokažite, da ste, to kar ste! A veste kaj ste vi zdaj za njih? Svetilnik! Upanje! Zberite se, greva.

Kljub kriznim razmeram v državi zaradi terorističnega napada na RTV Slovenija, nadaljujemo z oddajo, v kateri vas bomo obveščali o stanju v kriznem žarišču. Poleg mene pa je še vedno pretresena prva dama opere, gospa MM. Kaj lahko rečete našim poslušalcem?

MM

E ... jaz bi ... (*tíšje*) Ne morem ...

RADIJSKI VODITELJ:

Oprostite, žal motnje. Diva MM ima težave. Zmogla je Normo, Aido, Giocondo, Dalilo, Lucio di Lammermoor, Madame Butterfly, Lady Macbeth, Tosco, Violetto, zdaj pa nima glasu. To se ji še nikoli ni zgodilo, kajne, gospa? Odkimala je. Naj vam pojasnim vzrok: oba z našo umetnico sva ukleščena v studiu radia Slovenija, nikamor ne moreva, vendar vztrajava v veri v svobodno bodočnost!

MM

Naredite kaj!

RADIJSKI VODITELJ:

O, glas se vrača! Olajšanje. Mirno, draga gospa, brez panike, verjetno še niste povsem sprejeli dejstva, da bo potrebno nekoliko počakati.

MM

Čakat'? Koliko časa pa naj še!?

RADIJSKI VODITELJ

Dokler bo slovenska vlada podpirala teroristično ameriško politiko, dokler bodo vojaki v Afganistanu, bova čakala, spoštovana gospa! In - to je arija iz opere *Norma* Vincenza Bellinija: *Guerra! Guerra! Vojna!*

(Glasba, zelo kratko. Le glavni refren iz arije Guerra! Guerra! opere Norma, Vincenza Bellinija, ki rahlo podlaga njun dialog izven etra.)

MM

Poslušajte, jaz moram nujno domov!

RADIJSKI VODITELJ

Ja, vas razumem. Tudi jaz sem pred desetimi leti hotel domov.

MM

Ampak jaz imam doma hčerko ...

RADIJSKI VODITELJ

Ja, vem, tudi jaz sem imel sestrico - šest let, pa mamu sem imel ..., tri brate, pa očeta ... zdaj pa nimam nobenega več. Pa ne jokam. Zakaj jokate, saj imate vse?!

(Radijski voditelj naglo pritisne gumb , tako da spusti v eter glas MM.)

MM

Spustite me ven, jaz grem ven! Daj, ne me ... **ne zajebavat, preklet čefur zajeban!**

RADIJSKI VODITELJ

To je bil parlando dive MM. Ni bil namenjen vam, dragi poslušalci, ampak meni. Ne zapuščajte nas, kmalu nova poročila o terorističnem napadu, do takrat pa Guerra! Guerra!

MM

Zaprli vas bodo!

RADIJSKI VODITELJ

So me že! Vas tudi!

MM

Kdo me je zaprl?! Kdo je mene zaprl? A? A ste me vi? A ste vi?

RADIJSKI VODITELJ

Kaj pa norite? Samo še zaključek oddaje imava. Bodite mirni. Ne smete biti panični, ker se potem to prenaša na ves folk! Razumete? Usoda Slovenije je zdaj odvisna od vas! Odgovorni ste zanjo! Zdaj poslušajo samo vas. Saj ste si to želeli, a ne? Evo! Zdaj jih imate: vaši so! Vsi! Če boste vi noreli, bodo tudi oni noreli, znoreli bodo, zbežljali, pobili se bodo med sabo! In to samo zato, ker vi tukaj notri norite, razumete? Vi boste krivi, če bo zunaj kdo mrtev! No, da vidimo zdaj vaše srce. Greva, vi ... kako ste že rekli ... uporna ptica?!

Novih poročil o izrednem stanju nimamo, ponavljam: novih poročil o izrednem stanju nimamo. Ostanite z nami, vroča tema: nenaden teroristični napad nas je vse popolnoma šokiral. Gospa Merkus, povejte javnosti, ali mislite, da so za nedolžne žrtve odgovorni vaši znanci, danes že omenjeni državniki?

MM

Jaz ... ne vem. Jaz nisem nikoli ...

RADIJSKI VODITELJ

Niste - kaj ?

MM

... bila politično ... nič.

RADIJSKI VODITELJ

Pa obžalujete?

MM

Pela sem. Samo peti znam.

RADIJSKI VODITELJ

Znate, čudovito.

MM

Ja, s tem se preživljam.

RADIJSKI VODITELJ

Kolikokrat v življenju ste se pa že prodali? Oprostite, koliko zaslužite?

MM

To zdaj ni nič več važno.

RADIJSKI VODITELJ

Pa bi ta denar dali vojnim sirotam?

MM

Bi.

RADIJSKI VODITELJ

**To človekoljubno gesto moramo kljub tragičnemu dogodku proslaviti! Libiamo!
Nazdravimo! Naj nam v stiski pomaga La Traviata.**

*(Refren iz Verdijeve Traviate, arija Brindisi: Libiamo!Libiamo!, glas Violette kot
rahla podlaga tekstu.)*

**Gospa MM, težko vam je, vsem je zdaj težko, pa vendar, kakšni so vaši načrti za
prihodnost? (MM molči.)Kaj vas čaka? Vam newyorška opera odpira vrata?**

MM

Vrata? Ne.

RADIJSKI VODITELJ

**Kakšna je vaša prihodnost? (Molk MM.) Pa vaša preteklost? Se boste kot Orfej
ozrli nazaj? (Molk MM.) Mislite, da človek lahko živi, ne da bi se ozrl? Ne da bi
se ozrl okrog sebe? (Molk MM.) Boste pogledali ? (MM molči.) Naša gostja miži.
Hoče mižati. Noče spregledati! Se ne more odločiti. Se dela, da ne ve, da ni**

vedela? Ne ve. Ni vedela. Žalostno. To je žalostno. Še bolj kot tale Gluckov Orfej.

(Glasba že med prizorom. Odlomek iz arije Orfeja: J'ai perdu mon Eurydice. Zelo tiho, nežno.)

Novih poročil o terorističnem napadu nimamo. Od vas se počasi poslavljata: voditelj Haris Harihafisbegić in Magdalena Merku. S. Ura je natanko 15 in 59 min. Še ena minuta in ura bo 16. Maza takul iza – l - insan jahsel ala – ma - jatamana? Bo človek dosegel, kar si želi?

MM

Jaz bi šla rada k moji hčerki. Lenčka, Lenčka me čaka.

RADIJSKI VODITELJ

Malo potelovadite. Dihajte.

MM

Vi ste nori!

RADIJSKI VODITELJ

Sprostite se, glejte, tako kot jaz. Lepo mi je. Človek mora izkoristiti vsak trenutek. Zdaj. Tukaj. Lepo je. Pridite sem, no. Saj vam ne bom nič naredil. Samo podpišite tukaj. Pooblastilo za vaše bančne račune. Saj ste rekli, da bi dali vse vojnim sirotam. Evo, jaz sem vojna sirota.

MM

Da vas ni sram! Baraba južnjaška! Vse smo vam dali, ko ste prišli ste sem, vse: stanovanja, šole, službe! A zdaj boste pa še kradli! Poslušaj, mulc: jaz sem svoj denar prigarala! Ga nisem ukradla! Pa kaj te briga, komu jaz pojem! Jaz dobro pojem, to je važno! Glasba ni politika! Ti, ti si zločinec!

(Glasba polagoma utihne.)

RADIJSKI VODITELJ

Pozabite na zločince. Vsi smo zločinci. In vsi smo žrtve. Pozabite. (*Raztrga potrdilo.*) Nočem vašega podpisa, samo vaš obraz bi rad videl. Zdaj. (*Pavza.*) Bombo imam tukaj. Še čisto malo, pa bo konec!

MM

Kaj? Ne! Prosim, ne! Lenčka, kaj bo z mojo Lenčko? Prosim vas!

RADIJSKI VODITELJ

Atajel- al- hakikat! Prišla je resnica!

MM

Lenčka, ljuba moja ...

RADIJSKI VODITELJ

E, vidiš- to je srce! Tolče, kajne? Ga čutite zdaj? Bije? Magdalenč, punčka moja, zdaj, zdaj bo prišla! Atajel- al- hakikat!

Pavza.

Bum! Ej, dvignite se, nič ni. Hec! Hecal sem se, gospa! Daj, Fredi, vrata odpri! Pazi, še odjavna špica!

Dragi poslušalci, to je bila prva oddaja pod naslovom: *Ljudje, mediji vas terorizirajo!* Oddahnite si, dragi moji: na RTV Slovenija seveda ni bilo napada! Na RTV vladata red in mir. Z vami je herojsko trpela gospa MM, oglasite se svojim oboževalcem, srečni so, da ste hrabro preživeli.

MM (*joka*)

Groza ... o, moj bog ...

RADIJSKI VODITELJ

Pomirite se, gospa. Pomislite raje, kako vam slava vrtoglavo raste! Nedosežno! Spoštovani, teroriziral vas je voditelj Haris Harihafisbegić, ob pomoči tonskega tehnika Fredija. Na svidenje v naslednji oddaji: »Ljudje, mediji vas terorizirajo!«

(Glasbeni refren arabske glasbe, ki je med prizorom tu in tam prekrival Glucka, se preljuje v odjavno špico refrena: Ljudje mediji vas terorizirajo. Nato dolga tišina.)

MM

Ste zdaj srečni?

(Radijski voditelj le obsedi.)

KONEC